

KULTUR

Kongstad på Lumskebugten:
laurbær til **Lauterbach.** / 9

Iceage-forsanger om at være
på toppen og på roven. / 4

Hadehyldest til makkerparret
Wulffmorgenthaler. / 11

Pludselig kom femårige Sanaa spadserende gennem mylderet af heste og mænd til en *buzkashi*-turnering. Selvsikker og fjollet med sin far i hånden. Senere vinkede hun til mig fra første parket, imens rytterne tordnede sammen på banen. Foto: Nanna Muus Steffensen

TÆPPEFALD ■ Næsten fem millioner menneskers liv i den afghanske hovedstad er forandret for altid. Det, der var, er væk.

Farvel til Kabul

NANNA MUUS STEFFENSEN

For to år siden flyttede jeg ind i et tidligere Taleban-fængsel med granatebler og figentræ i haven. En smuk gammel villa med mus på loftet og et mandeltræ, hvis hvide blomstersky fortalte os, når foråret var på vej.

Jeg kendte ikke stedets historie, før en afghansk ven kom på besøg, imens min sambo og jeg gik og malede stuen. Hele huset havde været proppet med fanger, fortalte han, imens vi gik fra værelse til værelse. Mennesker, som Taleban havde dømt for sædelighedsforbrydelser, blev buret inde her og mishandlet for at have for kort

skæg eller en VHS-afspiller gemt på loftet. Den slags ting.

Min ven stoppede foran et vindue og stirrede stille ud. »Har du brug for et knus?« spurgte jeg. Det havde han, og der stod vi så lidt.

Han var en stor knægt, da Taleban satte ham i fængsel. Efter at regimet blev omstyrtet af USA, begyndte et nyt liv. Jeg mødte ham til havefester med levende musik og lyskæder, hvor landets kreative klasse diskuterede en krig, ingen af os kunne se afslutningen på. Søndag kom den.

Virkeligheden viste sig at blive meget værre, mere desperat og kaotisk, end nogen af os kunne have forestillet os. På en dag blev omtrent fem millioner liv i Kabul forandret for altid.

»Alt er borte,« skrev en ven til mig i en sms. Solen spiller gennem det grønne sløringsnet, som er spændt ud over verandaen for at give skygge. Min sambo

Virkeligheden viste sig at blive meget værre, mere desperat og kaotisk, end nogen af os kunne have forestillet os. På en dag blev omtrent fem millioner liv i Kabul forandret for altid.

og jeg drikker kaffe i skyggespillet, og hunden dører hen. To blackhawk-helikoptere krydser lavt over haven, og ænderne, som vralter rundt og passer sig selv, skræpper op. Ude på vejen kommer en isvogn forbi og spiller en metallisk version af »Für Elise« eller »Happy Birthday«. Sådan begyndte sommerdagene i mit hjem i Kabul, før Taleban indtog landet.

De seneste måneder har jeg haft en fornemmelse af, at jeg skulle optage mine venners stemmer og historier. Som om min underbevidsthed forstod, at det var sidste chance. At alt det, vi kendte, var væk om lidt.

»Jeg er på Le Bistro til klokken 15.« Beskeden fra Rada Akbar dinger ind på min telefon midt i april. USAs præsident, Joe Biden, har lige besluttet at trække de sidste amerikanske soldater ud af Afghanistan, uden at der er indgået en våbenhvile med Taleban. NATO følger trop. 32-årige Rada er kunstner og fotograf og er gået med til at give et interview om sit syn på tilbagetræk-

ningen. På vej til cafeen møder jeg de samme betjente, der altid står ved et par checkpoints i mit nabolag. De hilser med smil og lægger hånden på hjertet. Jeg svarer hilsenen på samme måde og ler, når de gestikulerer med hænderne, som om de holder på et cykelstyr. Hvad er der blevet af min motorcykel, spørger de; en rød, kinesiskproduceret 70-kubik af det endnu ikke verdenskendte mærke *Super Linda*. Til stor underholdning for betjentene lærte jeg at køre motorcykel i disse gader, og siden er de gået meget op i mine trafikale rutiner. Selvom kvinder i Kabul har fået mere frihed de seneste årtier, er det sjældent, man ser dem i førersædet.

Jeg tager en taxa fra et firma, jeg kender godt, til cafeen og skriver mig ind på listen i porten. Der er ingen bevæbnet vagt, men en ung mand i et lille skur, som mest af